

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM

NGUYỄN HỮU DƯƠNG

**ĐÁNH GIÁ HIỆU QUẢ SỬ DỤNG
ĐẤT NÔNG NGHIỆP GÓP PHẦN TÁI CƠ CẤU
NGÀNH NÔNG NGHIỆP HUYỆN NHO QUAN
TỈNH NINH BÌNH**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ NÔNG NGHIỆP

THÁI NGUYÊN - 2019

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM

NGUYỄN HỮU DƯƠNG

ĐÁNH GIÁ HIỆU QUẢ SỬ DỤNG
ĐẤT NÔNG NGHIỆP GÓP PHẦN TÁI CƠ CẤU
NGÀNH NÔNG NGHIỆP HUYỆN NHO QUAN
TỈNH NINH BÌNH

Ngành: Kinh tế nông nghiệp

Mã số: 8.62.01.15

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ NÔNG NGHIỆP

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS. DƯƠNG VĂN SƠN

THÁI NGUYÊN - 2019

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan rằng, số liệu và kết quả nghiên cứu trong luận văn này là trung thực và chưa hề được sử dụng để bảo vệ một học vị nào.

Tôi xin cam đoan rằng, mọi sự giúp đỡ cho việc thực hiện luận văn này đã được cảm ơn và các thông tin trích dẫn trong luận văn đều đã được chỉ rõ nguồn gốc./.

Thái Nguyên ngày tháng 10 năm 2019

Tác giả luận văn

Nguyễn Hữu Dương

LỜI CẢM ƠN

Luận văn thạc sỹ “*Đánh giá hiệu quả sử dụng đất nông nghiệp góp phần tái cơ cấu ngành nông nghiệp huyện Nho Quan tỉnh Ninh Bình*” đã được hoàn thành với nỗ lực rất lớn của bản thân và sự giúp đỡ quý báu của các thầy, cô ở Trường Đại học Nông lâm Thái Nguyên cũng như sự hỗ trợ của các cô chú, anh chị cán bộ công chức, viên chức tại UBND huyện Nho Quan.

Nhân dịp này, Em xin cảm ơn PGS.TS. Dương Văn Sơn đã trực tiếp hướng dẫn khoa học và giúp đỡ em trong suốt quá trình nghiên cứu và hoàn thành luận văn.

Em xin chân thành cảm ơn Ban Giám hiệu Trường Đại học Nông Lâm, Khoa Kinh tế nông nghiệp và Phát triển nông thôn của Nhà trường cùng các thầy, cô đã giảng dạy em trong quá trình học tập.

Tôi cũng xin cảm ơn các cơ quan: UBND Huyện Nho Quan; Phòng Tài nguyên & Môi trường; Phòng Nông Nghiệp và Phát triển Nông Thôn đã tạo điều kiện giúp đỡ để tôi hoàn thành được luận văn của mình.

Rất mong nhận được sự quan tâm và những ý kiến đóng góp quý báu của thầy, cô và các nhà khoa học để luận văn được hoàn thiện hơn.

Xin chân thành cảm ơn!

Thái Nguyên, ngày tháng 10 năm 2019

Học viên Cao học

Nguyễn Hữu Dương

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN.....	i
LỜI CẢM ƠN.....	ii
MỤC LỤC.....	iii
DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT.....	vi
DANH MỤC CÁC BẢNG.....	vii
TRÍCH YẾU LUẬN VĂN.....	viii
MỞ ĐẦU.....	1
1. Tính cấp thiết của đề tài.....	1
2. Mục tiêu nghiên cứu của đề tài.....	2
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	2
4. Những đóng góp mới, ý nghĩa khoa học và thực tiễn.....	3
Chương 1: CƠ SỞ KHOA HỌC CỦA ĐỀ TÀI.....	4
1.1. Cơ sở lý luận của đề tài.....	4
1.1.1. Cơ sở lý luận về đất nông nghiệp.....	4
1.1.2. Sử dụng đất nông nghiệp bền vững.....	11
1.1.4. Hiệu quả sử dụng đất nông nghiệp theo hướng tái cơ cấu ngành nông nghiệp.....	21
1.2. Cơ sở thực tiễn của đề tài.....	23
1.2.1. Kinh nghiệm hiệu quả sử dụng đất nông nghiệp gắn với tái cơ cấu ngành nông nghiệp của một số địa phương.....	23
1.2.3. Bài học kinh nghiệm trong việc nâng cao hiệu quả sử dụng đất nông nghiệp góp phần tái cơ cấu ngành nông nghiệp huyện Nho Quan tỉnh Ninh Bình.....	31
1.3. Tổng quan tài liệu nghiên cứu.....	33
Chương 2: ĐẶC ĐIỂM ĐỊA BÀN VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU.....	37
2.1. Đặc điểm địa bàn nghiên cứu.....	37
2.1.1. Điều kiện tự nhiên.....	37

2.1.2. Điều kiện kinh tế - xã hội.....	38
2.1.3. Những thuận lợi khó khăn về điều kiện tự nhiên, kinh tế xã hội huyện Nho Quan tỉnh Ninh Bình	41
2.2. Nội dung nghiên cứu.....	42
2.3. Phương pháp nghiên cứu.....	42
2.3.1. Phương pháp thu thập số liệu thứ cấp.....	42
2.3.2. Phương pháp điều tra thu thập số liệu sơ cấp	43
2.3.3. Phương pháp so sánh.....	44
2.3.4. Phương pháp tổng hợp và phân tích số liệu, tài liệu	44
2.4. Hệ thống chỉ tiêu nghiên cứu	44
Chương 3: KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ THẢO LUẬN.....	46
3.1. Thực trạng sử dụng đất nông nghiệp trên địa bàn huyện Nho Quan tỉnh Ninh Bình.....	46
3.1.1. Thực trạng sử dụng đất đai huyện Nho Quan tỉnh Ninh Bình	46
3.1.2. Hiện trạng sử dụng đất nông nghiệp huyện Nho Quan tỉnh Ninh Bình....	48
3.2. Hiện trạng cây trồng chính trên đất nông nghiệp của huyện Nho Quan tỉnh Ninh Bình.....	49
3.2.1. Một số loại cây trồng chính trên địa bàn huyện Nho Quan tỉnh Ninh Bình.....	49
3.2.2. Phân chia các loại đất nông nghiệp trên địa bàn huyện Nho Quan tỉnh Ninh Bình.....	51
3.3. Hiệu quả việc sử dụng đất nông nghiệp góp phần tái cơ cấu ngành nông nghiệp huyện Nho Quan tỉnh Ninh Bình	54
3.3.1. Hiệu quả kinh tế sử dụng đất nông nghiệp tiểu vùng 1 huyện Nho Quan tỉnh Ninh Bình.....	55
3.3.2. Hiệu quả xã hội của sử dụng đất nông nghiệp góp phần tái cơ cấu ngành nông nghiệp trên địa bàn huyện Nho Quan tỉnh Ninh Bình	64

3.3.3. Hiệu quả môi trường của việc sử dụng đất nông nghiệp góp phần tái cơ cấu ngành nông nghiệp huyện Nho Quan tỉnh Ninh Bình.....	72
3.3.4. Tổng hợp hiệu quả sử dụng đất nông nghiệp góp phần tái cơ cấu ngành nông nghiệp huyện Nho Quan tỉnh Ninh Bình	83
3.4. Một số giải pháp chủ yếu nâng cao hiệu quả sử dụng đất nông nghiệp góp phần tái cơ cấu ngành nông nghiệp trên địa bàn huyện Nho Quan đến năm 2020 tầm nhìn đến năm 2030, tỉnh Ninh Bình	86
3.4.1. Giải pháp về kỹ thuật canh tác	86
3.4.2. Giải pháp về khuyến nông	87
3.4.3. Giải pháp về thị trường tiêu thụ sản phẩm nông nghiệp.....	88
3.4.4. Giải pháp về khoa học, kỹ thuật.....	88
3.4.5. Giải pháp về môi trường sử dụng đất nông nghiệp.....	90
KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ.....	92
TÀI LIỆU THAM KHẢO	95

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

Từ viết tắt	Nghĩa Tiếng Việt
ANLT	An ninh lương thực
BC	Kiểm soát sinh học
CHXHCN	Cộng hòa xã hội chủ nghĩa
CP	Chính phủ
CPTG	Chi phí trung gian
Đất	Loại sử dụng đất
DVP	Dịch vụ phí
FAO	Tổ chức Nông - Lương Liên Hiệp Quốc
GTGT	Giá trị gia tăng
GTNC	Giá trị ngày công
GTSX	Giá trị sản xuất
HQĐV	Hiệu quả đồng vốn
HQKT	Hiệu quả kinh tế
HQMT	Hiệu quả môi trường
HQXH	Hiệu quả xã hội
IPM	Kiểm soát dịch hại tổng hợp
KHHGD	Kế hoạch hóa gia đình
LHQ	Liên Hiệp Quốc
QĐ	Quyết định
TNHH	Thu nhập hỗn hợp
UBND	Ủy ban Nhân dân
VC	Chi phí vật chất
WB	Ngân hàng Thế giới

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 3.1.	Tình hình sử dụng đất của huyện Nho Quan giai đoạn 2016 - 2018	47
Bảng 3.2.	Hiện trạng sử dụng đất nông nghiệp huyện Nho Quan tỉnh Ninh Bình giai đoạn 2016 -2018.....	48
Bảng 3.3.	Hiện trạng các cây trồng trên đất nông nghiệp huyện Nho Quan tỉnh Ninh Bình năm 2018	52
Bảng 3.4.	Hiệu quả kinh tế của các loại cây trồng trên đất nông nghiệp tiểu vùng 1	56
Bảng 3.5.	Hiệu quả kinh tế của các loại cây trồng trên đất nông nghiệp tại tiểu vùng 2 huyện Nho Quan tỉnh Ninh Bình.....	59
Bảng 3.6.	Hiệu quả kinh tế các loại cây trồng trên đất nông nghiệp tiểu vùng 3 huyện Nho Quan tỉnh Ninh Bình	62
Bảng 3.7.	Hiệu quả xã hội của việc sử dụng đất nông nghiệp ở tiểu vùng 1 huyện Nho Quan tỉnh Ninh Bình.....	65
Bảng 3.8.	Hiệu quả xã hội của việc sử dụng đất nông nghiệp ở tiểu vùng 2 huyện Nho Quan tỉnh Ninh Bình.....	68
Bảng 3.9.	Hiệu quả xã hội của việc sử dụng đất nông nghiệp ở tiểu vùng 3 huyện Nho Quan tỉnh Ninh Bình.....	70
Bảng 3.10.	Lượng phân bón của các loại cây trồng chính ở tiểu vùng 1	73
Bảng 3.11.	Lượng phân bón của các loại cây trồng chính ở tiểu vùng 2	74
Bảng 3.12.	Lượng phân bón của các loại cây trồng chính ở tiểu vùng 3	75
Bảng 3.13.	Đánh giá lượng sử dụng thuốc BVTV của đất nông nghiệp.....	79
Bảng 3.14.	Tổng hợp hiệu quả sử dụng đất nông nghiệp trên địa bàn huyện Nho Quan tỉnh Ninh Bình	83

TRÍCH YẾU LUẬN VĂN

Tên luận văn: *Đánh giá hiệu quả sử dụng đất nông nghiệp góp phần tái cơ cấu ngành nông nghiệp huyện Nho Quan tỉnh Ninh Bình*

Chuyên ngành/ngành: Kinh tế nông nghiệp

Cơ sở đào tạo: Trường Đại học Nông Lâm Thái Nguyên

Với mục đích thông qua ánh giá thực trạng sử dụng đất và hiệu quả kinh tế, xã hội và môi trường của các loại hình sử dụng đất nông nghiệp trên địa bàn huyện Nho Quan (tỉnh Ninh Bình) để từ đó có thể đề xuất giải pháp nâng cao hiệu quả sử dụng đất nông nghiệp của các loại hình sử dụng đất trên địa bàn huyện Nho Quan, tỉnh Ninh Bình.

Bằng các phương pháp thu thập số liệu sơ cấp như điều tra phỏng vấn hộ nông dân đại diện cho 3 tiểu vùng sinh thái của huyện Nho Quan, kết hợp với quan sát trực tiếp và các phương pháp đặc thù của quy hoạch đất đai, đề tài đã tổng hợp số liệu và phân tích số liệu theo các phương pháp thông dụng như thống kê mô tả trên Excel, phương pháp so sánh,... để đánh giá thực trạng sử dụng đất nông nghiệp trên địa bàn huyện.

Kết quả nghiên cứu đã chỉ ra rằng: Với diện tích đất nông nghiệp chiếm 78,9%; Phần đa cư dân sống và sản xuất canh tác trên đất nông nghiệp. Hiệu quả sử dụng đất nông nghiệp được đánh giá khá cao. Việc sử dụng đất nông nghiệp đã gắn với tái cơ cấu nông nghiệp. Chuyển đổi cơ cấu kinh tế nông nghiệp tiến bộ nhất định trong hệ thống phát triển và theo hướng sản xuất hàng hóa, sản xuất trồng trọt theo hướng nâng cao giá trị. Mặt khác, Nho Quan đã khai thác được thế mạnh của đất, trồng các loại cây về cơ bản phù hợp với chất đất và mang lại thu nhập ổn định cho bà con nông dân, gắn với việc phát triển các nhóm cây trồng chủ lực theo lợi thế của từng địa phương, từng bước hình thành các vùng sản xuất hàng hóa tập trung. Đã dần tạo ra được các vùng chuyên canh có quy mô và phát huy hiệu quả kinh tế, hình thành thương hiệu sản phẩm. Sản xuất nông nghiệp còn mang nặng tính